Број 185 Нови Сад, у четвртак 19. августа 1920. ПОШТАРИНА ПЛАЋЕНА У ГОТОВОМ. Година II.

„Застава“ излази сваки дан, осим понедељника и празника. Претплата је 240 круна на годину, 120 на пола, а 60 круна на четврт године. Претплатити се може бар на четврт године.

Поједини број 1 Круна.

ЗАСТАВА

ОРГАН РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

Рукописи се шаљу на уредништво „Заставе“: Нови Сад, Ћурчијска ул. бр. 10. а претплата на администрацију „Заставе“: Нови Сад, Ћурчијска улица бр. 16. Рукописи се не враћају.

Издавалац друштво „Рад“.

Спасавајмо друштво!

Стање је данас већ тако несносно, да почиње достизати врхунац. Време је да се избегне оно што ће наступити, ако овако потраје. Запитајмо се: шта народ мисли? Људи се снебивају да отворено кажу, шта се кува у народу. Ово није добро. Све је ућутало као пред олују. Народ ћути. Али искрени његови синови то не воле. То је факат: *кад народ ћути, опасно је!* Па баш због тога имамо права забринуто гледати у његову будућност, и бојати се да не избије откуда каква беда.

Наш много напаћени народ од свога постанка па све до данашње своје величине стоји између чекића и наковња. То је што се тиче његова спољног положаја у односу према својим суседима. Али ни у својем унутрашњем формирању он нема прилике да изрази своју праву вољу. Наше друштво притискује чудновата атмосфера, која је засићена врло сумњивом експлозивном материјом.

Скоро ће се навршити две године, од како смо ослобођени и уједињени и место да се питање консолидације наших унутрашњих прилика нормално приводи крају, *ми смо у сталној кризи*, што само од судбоносног значаја може бити по наш како привредни и индустријски, тако и финансијски и управни, а не мање и просветни живот.

Зар су тако тајанствени поводи ове несносне кризе, да је немогуће наћи излаза из ње? Или: зар нису и сувише очигледни узроци овоме мртвилу, кад гледамо, како се ломе копља око извоза пољских продуката нашега земљорадника и питања аграрне реформе? Чудновато, заиста!

Говоримо о „извозу“ а нема шта да се извози. Овогодишња жетва ни приближно није уродила оним плодом, како су саопштавали пред жетвом разни извештаји из провинција наше Отаџбине, да су њени изгледи врло добри. Овогодишња жетва није се показала ни у тој мери, да наше становништво, како треба, исхрани а некмоли да ће бити залихе за извоз. Па нашто онда обмањивати свет!

Од тога нема већег лицемерства и демагогије, кад неко почне да проповеда, како и наш ратар треба и право је да и он плод своје муке за пристојну цену прода, пошто су и његове потребе огромне; велим, од тога нема веће обмане, јер наш сиромах ратар у ствари и *нема шта да прода*, пошто, као што рекосмо, овогодишња жетва није тако плодна била. О, камо среће да је обратно! Можда би, а то је извесно, наш земљорадник много сретнији и задовољнији био, кад би цене њему и свима нама потребних артиклова умерене биле, па он и за 20 К продавао метарску центу пшенице, него што ће пшеници цена бити 1000 К, међутим пшенице ни нема на продају! Но ако се дозволи слободан и неограничен извоз и то, наравно, спекулантима, тако да нижи потрошачки сталеж неће моћи доћи до хлеба ма и хиљаду круна плаћао пшеницу по метру, онда ће тек наступити права друштвена криза, којој последице не можемо ни представити.

Навешћемо само *један* од хиљаду примера. Чим је био проглашен *слободан извоз масти*, ова је животна намирница *одмах поскупила са 50%*. А сад, замислите, шта ће бити с нашим друштвом, кад се као гусенице размиле по нашој напаћеној земљи разни трговци и спекуланти и почну купити сваковрсне животне намирнице и извозити, па на тај начин створе још судбоносније стање у земљи. Од свега тога спасимо друштво и спремимо га за наступајуће судбоносне дане, који су *на прагу*.

А сад да бацимо кратак поглед на европски, међународни положај, који се баш нас и нашег друштва тиче.

Ми смо у светској кризи, европском рату одређено становиште заузимали. Наше су тежње прецизне биле, те смо тако према истакнутом циљу истрајно и делали. Међутим, после европскога рата наступио је нов положај, који за нас заиста значи „којем царству да се приволемо...“ Пророчанство, да ће Исток доћи у сукоб са Западом, да ће са Истока одзвонити посмртни час плутократији и аристократији, милијонарима и високом племству падом царистичке владавине, да ће на оном делу нашег хоризонта сијнути идеја човекове слободе, чији ће зраци наговестити свеопшту слободу духа целога Човечанства, то пророчанство, изгледа нам, као да се остварује. Руска душа, која садржи у себи напету силу друштвене револуције, значи моралну заразну болест, која прети да зарази и Запад. Зато сад европске дипломате муку муче, како да цивилизовани Запад заједничким мерама избегне тој „опасности“.

Данас демократски и напредни свет пита: Која је то заразна болест, што се шири са Истока? Та то су слободоумне идеје о слободи, уједињењу и самоодређењу народа, где аристократија и плутократија долази у позадину. Царизам је једне револуционарне ноћи збрисан и осванула је зора опће слободе. Ми отворено говоримо: Антанта је у прошлом рату у више маха била руском крвљу спасавана, кад год се налазила у критичном положају. Данас ти исти бивши савезници Русије почињу *нови рат* против ње, рат против пролетерске револуције, рат против угрожавања „реда“ у Европи. Али, хоће ли Запад у томе потхвату свом успети, то је ствар скорашње будућности. За сад само то видимо, како руски колос без јачега отпора као бујица напредује.

Ето, о томе треба известити наш народ. Ослободите га од унутрашње државне и друштвене кризе, а објасните му спољни положај, да буде спреман на све друштвене промене. Оно, што морају претрпети народи у другим државама, можда неће ни нас мимоићи. Да је озбиљан положај, у ком се налази наш троимени народ, то је неоспорно. Јер заиста, ако иступ Антанте против Русије узме све шире размере, питање како да се у том случају држимо према тим западним силама, са којима смо тесно везани и морално и политички, врло је деликатно, пошто нити можемо бити против њих, а још најмање смемо чак и помислити, да чинимо издајство према Словенству уопће, те ићи против своје браће на Северу. Али једна нам је неоспорна дужност: Још није касно, памет у главу, па државно кормило тако управљати, да се народној маси не само не чини још веће незадовољство, него да се и од овог унутрашњег несносног стања ослободи. Ово не треба тајити, треба све могућности предочити. Треба, дакле, похитати са извршењем избора, па после шта нам Бог да и срећа јуначка. То ће значити наш социјални и политички преображај, који треба *без крви и економског поремећаја* постићи.

Т. Д.

Шта ће бити с интернирцима?

Да нас свако правилно разуме, морамо одмах на почетку изјавити да под речи „интернирци“ подразумевамо и све остале недужне страдалнике за трајања минулог страховитог рата, које је зла коб задесила, *те су морали поднети, мимо опште држављанске дужности и доприносе у крви и новцу, још и необвезне, дакле специјалне штете и терете*, ради остварења општих идејала, због којих се војевањем пролила толика крв и толики силни милијуни утрошили, подразумевамо наиме: конфинирце, евакујирце и нарочито оне породице, којима су хранитељи, старатељи и у опће породични чланови недужни стрељани, претучени или повешани. Јавни морал, општа правда и правичност, па и сам државни интерес захтевају, да се такове породице или особе рехабилитују, да им се наиме ти *изванредни* доприноси или штете, које су мимо редовне општеобвезне доприносе морали поднети — праведно и законитим путем чим пре надокнаде.

Јер, док су други држављани, макар и тешком борбом око уклањања свих могућих сметњи, а често пута и без те борбе, привређивали и снажили се, дотле је то овима или потпуно, или макар и делимично било немогуће, а уза све то још су били изложени често пута нечувеним страхотама и патњама душевним и телесним.

Дозволите, да све то остане превиђено и неодштећено, значило би — не само оставити тешки терет у срцима тих пађеника, него и пољуљану веру у законску правичност и једнакост пред законом у својој отаџбини, што мора револтовати крајњим незадовољством.

Силне породице, којима су хранитељи и бранитељи не само неосуђени, већ и без икаквог истраге насилнички поубијани;

силне породице, којима су домови и целокупни покретни иметак уништени огњем, топом и крађом;

силне породице, којима је дугогодишња и скупоцена тековина и имаовина разграбљена и уништена;

силне породице, којима су родитељи, или многа радна снага, одстрањењем од свог топлог огњишта и из породичног круга, услед мрцварења и разноврсног мучења у туђем свету или подлегли, те измучене кости своје спустили у гроб, или телесно, а у многим случајевима и душевно изнурени, — које дакле горке сузе роне над тим и таковим мртвим и живим гробовима;

силне породице, које су се у целокупности својој морале потуцати по белом свету, да им се мука и тековина код кућа разграби и уништи, —

све то са зебњом у срцу ишчекује, да им Мајка Отаџбина притекне у помоћ и макар материјалну штету правично надокнади и тако многима и многима горке сузе убрише и на здраве их ноге постави.

— — — — — — — — —

Радо исповедамо да још нисмо изгубили веру у то, да су они, којима су прилике пружиле државну крму у руке, заборавили на све те бедне и — увређене.

Чак су и неки почеци учињени. Пропутовале су извесне званичне комисије, које су макар и у опћим потезима и бројкама обележиле губитке и ставиле одштете у изглед. Народ је прихватио ту акцију као озбиљну, изишао јој с поверењем на сусрет и доста утешна нада уђе му у срце. Али ето протече силна вода Дунавом, а то све остаде — на папиру.

Отпочео је и народ да сам својом снагом размахује; створише се удружења тих оштећених и — увређених. Па ипак — још су непрестано слаби изгледи на позитивне резултате.

Потврђена су и „Правила“ за те оштећене и увређене, што додуше доказује да се ипак и на њих мало помишља. Само и од свега тога још је слаба вајда.

У најновије доба наиђосмо у новинама из Краљевине Србије да је — Министар Финансија, на предлог Министра Унутрашњих Дела *одобрио потребне кредите за обнову упропашћених зграда* у смислу решења Министарског Савета за помоћ народу у окрузима: топличком, нишком, пиротском, врањском и крушевачком и за град Битољ са околицом, *те да је Министар Финансија предузео хитне мере, да се расподела помоћи што пре и што правилније изда и да ће тај рад отпочети већ 10. августа о. г.*

Сем тога јавља „Србија“ (бр. 86.) да је Министарство за Исхрану *одобрило кредит од два милијуна динара за обнову робе пострадалим окрузима у Босни и Херцеговини* (окрузи су: Фоча, Вишеград, Билећ, Чајниче, Требиње и Гацко).

„Хвала Богу!“ кликнусмо, кад ово прочитасмо. Почиње да се миче.

Само нас чуди и тишти, што о **Срему** још нигде ни спомена нема, а унесрећени народ већ очајава. А како и да не, кад су *силни управо уништени и упропашћени посејани и расути по многим местима, а многа су места у целини са земљом сравњена, тако да ни црква ни школа нису поштеђене, као на пр. Кленак и Јарак, а многа су делимично, али јако оштећена, нарочито она што граниче уз Саву и Србију, те народ и го и бос, пашћи се глађу живи по земуницама!?*

А док је тако код *Срба* у Срему, дотле је туђински елеменат, нарочито Швабе, заштићен и потпомаган са свију страна, нагомилао, па и сада нагомилава грдан капитал!

Народ почиње да очајава и да губи веру у правду и на њој основану законску одштету и помоћ.

Незадовољство бива сваким даном све веће, јер се народ оваким поступањем отаца отаџбине осећа не само увређеним него и — пониженим.

Али народна снага ипак је ту. Она може бити привремено збуњена и притајена, али никад и уништена. А тешко оном, на кога гнев народне снаге навали!

Прва ће се прилика пружити народу сад при изборима, који су на прагу. Биће тада облетања око интернираца, али ће ти понижени и увређени знати показати врата данашњим себичњацима, који ето немају кад да мисле на сиротињу.

Брза нам и снажна помоћ треба. Не добијемо ли је у брзо, ми ћемо је и сами потражити, а зацело и наћи.

Има још браће, која ће с нама и с којом ћемо ми. Нисмо сами, не бојте се!...

Има ли кога тамо на врхунцу, који помишља — шта ћемо с интернирцима?

Дамјан Прерадовић.

*

Ко су браниоци грофова, барона и спахија?

Демократски листови често избаце као неку бомбу: да су радикали браниоци грофова, барона и спахија. Но ми смо тако слободни да запитамо наше демократе: ко је израдио да се скине секвестар са имања грофа Котека, Фернбаховице, Латиновића и других; ко су заступници интереса барона Данијела, грофова Котека, Чеконића, Сечењија, Бисингена и других спахија; ко је вадио из интернације и набављао пасоше за разне Вагнере, Семзёве, Фалционе, Унгаре, Шварцове, Вајсове и разне друге иноплемене „сиромахе?“ Та ми радикали на пример у Новом Саду имамо у целој странци свега 2 (речима: два) адвоката, а демократски генерал-штаб састоји се скоро из самих адвоката. Или можда наши радикалски професори, учитељи, трговци, занатлије и ратари заступају грофове, бароне и спахије, а демократски адвокати раде само на суду и за сиротињу.

Да, господо демократе, лако је викати: да смо ми радикали браниоци грофова, барона и спахија, али зато ваши адвокати без по муке трпају у своје џепове стотине и десетине хиљада, које „зарађују“ од својих “клијената“ грофова барона и спахија.

Ми радикали јесмо противни, да се са аграрном реформом тера аграрна *пљачка* и да се демократски адвокати, као прави браниоци грофова, барона и спахија, од аграрне реформе богате и да пуне још и партајску касу. Јер толико тек нисмо наивни, па да ћемо веровати, да се демократски листови одржавају само од претплате и да се ти листови тако често и обилно још и *бесплатно* шиљати и растуривати.

Нека нам господа демократе само растумаче: откуда им толико новаца, па смо вољни веровати, да су они пријатељи и браниоци само сиротиње и да они из чистог родољубља гуле иноплемене грофове, бароне и спахије.

Нова влада.

— Последња саветовања. — Протокол споразума. —

(Брзојавна Агенција „Војводина“, Нови Сад).

Београд, 18. августа.

Јуче пре подне састали су се последњи пут у Председништву Министарства делегати Парламентарне и Демократске Заједнице. На састанку је још једном прочитан протокол споразума, који обухвата све *најхитније послове*, које влада има да сврши. Протокол споразума има десет тачака. Потписан је у име Парламентарне Заједнице од стране дра Веснића и дра Нинчића, а у име Демократске Заједнице од стране Драшковића и Прибићевића.

На састанку је постигнут споразум да министар правде Марко Трифковић врши дужности и министра за Конституанту, док нови министар др. *Мушицки* не дође у Београд.

Јуче после подне поднео је др. Веснић Регенту на потпис указ о новој влади, а данас у 11 часова пре подне нови ће министри положити заклетву.

Позив на збор.

Среска организација радикалне странке у *Т.-Бечеју* у споразуму са месним одборима радикалне странке из места т.-бечејског среза позивају браћу радикале на

ЗБОР,

који ће се одржати у Т. Бечеју *у недељу 22. августа 1920. год. у 9 сати* пре подне на пијаци код крста.

Дођите сви! Озбиљни су дани. Нека се чује наша радикална реч!

Организација радикалне странке за т.-бечејски срез.

Политичке вести.

Константиново рођење.

— Атентат на Венизелоса. —

Оно, што ми Срби имамо у особи злосретнога издајника раскраља Николе, имају Грци у свом раскраљу Константину. Овај, најурен са грчког престола, ровари сада преко својих агената и хтео би да уклони честитог министра председника дра Елевтерија *Венизелоса*, на кога је Константин дао извршити атентат. О овом смо у прошлом броју јавили, а сад има из Париза о том овај извештај:

Сви листови објављују дуге чланке о атентату покушаном синоћ на лионској станици од стране двају бивших грчких официра против Венизелоса у моменту, када се хтео попети у воз. Венизелос је *лако рањен* у лево раме и у десни кук. Обе ране су лаке природе.

Нападачи су затворени. На првом саслушању они су изјавили да су у Париз дошли јула месеца ове године и да су бивши официри, које је Венизелосова влада отпустила из службе одмах по паду Константиновом, као затрене присталице свргнутога суверена. Претрес, извршен над станом затворених, довео је истражне власти до њихове кореспонденције писане на грчком језику, а било их је чак и шифрованих. Претрес ове кореспонденције обећава, да ће довести до врло важних открића. И заиста још овога момента изгледа као сигурно, да су атентатори дошли у Париз управо из Берлина. Зна се, да Константин издржава у Берлину један пропагандистички круг, чији је крајњи циљ замењивање данашњег грчког краља његовим старијим братом и на тај начин *припрема за Константинов повратак на престо или бар за његов повратак у Грчку.*

Изгледа, да ова завера има хиљаде присталица међу грчким официрима из времена владавине бившег грчког краља Константина.

Руско-пољски рат.

— *Руска војска продрла у Варшаву.* —

По вестима из Кракова, руске трупе су 14. о. м. *продрле у предграђа Варшаве*, где се развила огорчена уличка борба. Пољаци се храбро бране, али не могу да одолу силном натиску руске војске.

Видећи се па невољи, пољски министар иностраних дела кнез Сапјеха послао је Русима посланство, које има најшире пуномоћи, да моли мир. До овог часа Руси су свакако већ освојили Варшаву.

Италијанско-арнаутски напад на нашу границу.

— Бој код Дебра. — Учешће италијанске редовне војске. — Арнаути заузели Дебар. —

(Брзојавна Агенција „Војводина“, Нови Сад.)

Битољ, 18. августа.

16. о. м. напале су арнаутске банде нашу границу код Дебра. Јачина упадача била је врло велика, тако да су се наше трупе морале повући са кордона досадашњег на десну обалу Дрима. Наше чете су биле приморане да напусте скоро читав један срез. Предузете су најенергичније мере, да се упадачи у што краћем року пребаце преко наше границе.

Београд, 18. августа.

(Специјалан извештај Агенције „Војводине“). У нападају на нашу границу код Дебра *учествовале су и регуларне италијанске трупе, чији број износи преко 6000 људи.* Нашим пограничним трупама је успело *заробити* више десетина италијанских војника, који су имали потпуну ратну опрему и носили униформу италијанске пешадије. Нашим трупама стижу појачања.

Према последњим извештајима *арнаутске банде су заузеле Дебар.*

Руско-пољски рат.

— Успели пољски против-напади. — Демонстрације против Енглеза. — Енглески и француски радници о новом рату. — Опадање француских симпатија за Пољску. —

(Брзојавна Агенција „Војводина“ Нови Сад.)

Варшава, 18. августа.

Противнападаји Пољака на левом крилу су успели. Пољским трупама је пошло за руком, да заробе 600 људи и знатан ратни материјал.

Варшава, 18. августа.

Пред овдашњим енглеским посланством су приређене бурне демонстрације.

Париз, 18. августа.

Енглески раднички комитет послао је у Париз своје делегате да се споразумеју са француским радничким странкама за случај евентуалног европског сукоба.

Беч, 18. августа.

Како се из Париза јавља, у Француској нема више толико симпатије и заузимања за Пољску.

Вести.

— 50-годишњица Мате Косовца. Данас, на Преображење, слави у Вел. Бечкереку стари борац народни, просветни радник српски и ревносни сарадник „Заставе“ г. Мата *Косовац* 50 годишњицу свог рада. Рад Мате Косовца на просветном и политичком пољу врло је обилат и он данас с поносом може погледати на тај свој рад. Стари Милетићевац, и он је од мађарских тирана био гоњен и затваран.

И као лични, и као начелни пријатељи заслужног слављеника честитамо г. Мати Косовцу ову лепу прославу, којом ће се приликом испољити велико уважење његова просветног и политичког рада.

— Са Срп. Вел. Гимназије у Новоме Саду. *Приватни и пријемни испити* држаће се 25. авг. са I—III разреда; 26. авг. са IV—VI разреда; 27. авг. са VII и VIII разредом. *Поправни испити* биће 30. авг. са I—IV разреда; 31. авг. са V—VII разреда. *Уписиваће се* 1. септ. I. разред пре и после подне; 2. септ. пре подне II. а после подне III. разред; 3. септ. IV, V и VI; 4. септ. VII и VIII разред. *Предавања* почичу 6. септебра.

— Школске вести. *У Државној Вишој Трговачкој Школи* у Новом Саду одржаваће се испити приватиста те поправни и пријамни испити 30. и 31. августа и 1. септембра. *Уписивање* ће бити 2., 3., 4. и 5. септембра, а редовна настава 6. септембра о. г. Нови ученици морају доћи особно и донети собом последњу школску сведоџбу, крсни лист и лечничку сведоџбу о каламљењу богиња, а ученици овога завода се уписују на основу прошлогодишње сведоџбе.

Ученици *Грађанских* и *Виших Девојачких Школа* морају полагати *пријамни* испит из српског и немачког језика и рачунице, ако из ових предмета немају одличну или врло добру оцену.

— Уписивање у срп. основне школе. Уписивање ће се обавити 1., 2. и 3. септембра о. г. у згради *средишње основне школе.* Управа ће разаслати родитељима позивнице на упис и те позивнице имају родитељи са собом донети при уписивању деце. Она деца, која се уписују у *прве разреде*, имају да донесу *крштени лист*, а она деца, која су дошла са стране, имају показати последњу своју сведоџбу.

Хрватска, шокачка и буњевачка деца уписиваће се такође у средишњој основној школи, и имаће свога наставника, на што се родитељи те деце упозоравају а добиће и позив на упис.

Позивају се родитељи, да у одређено време своју децу упишу, пошто ће одмах за тим отпочети редовна настава. Ове године ће се отворити и V. разред. — *Управа срп. народних основних школа.*

— Последице неукости и лакоумности. У 168. броју „Заставе“ говорили смо о том, како је неко на новосадској пошти оскврнио ликове Принципових другова на дописници. Ми смо обе дописнице поднели надлежној поштанској власти, а ова је одредила истрагу, која је, како нас дирекција пошта и телеграфа у В. Бечкереку и управа новосадске поште извештава, донела овај исход: Дело је извршио *Србин*, спомоћни служитељ Душан *Гавриловић*, но овога при том нису руководили политички разлози, већ лакоумност, непромишљеност и слаба интелигенција; он је из пуке безазлености оскврнио ликове наших народних мученика. Према решењу дирекције поште и телеграфа од 7. авг. о. г. бр. 13.971./920. наређено је, да се Душан Гавриловић сместа из *службе отпусти.*

Ово нека послужи за пример осталим Србима, који се нису ни толико потрудили, да читањем сазнају, ко су били Гаврило Принцип и другови за српски народ и његову велику будућност. Ми смо у почетку били посумњали на *Несрбе*, али видимо, да смо се преварили и да се нашао туп *Србин*, да на ликове Чубриловића, Илића и Мишка Јовановића удара жиг са натписом „Ujvidék“.

— Венчани. Г. др. Илија *Мирковић*, војносудски капетан I. кл. и гђа Мара *Андрићева* из Лединаца венчани су. **Честитамо.**

— Конгрес југословенских добровољаца за Словенију одржаће се у *Љубљани* 8. септембра ове године. На конгрес позвате су добровољачке организације из читаве Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца као и заступници чехословачких добровољаца. Овом приликом одржаће се *помен* погинулим добровољцима, као и велика манифестацијона скупштина југословенских добровољаца.

— Пример за углед. Пишу нам из *Лока*: Ове године на Св. Илију приредила је лочка омладина забаву у намери, да од чистог прихода *заодене сиротну децу лочку.* На забави је пало чистог прихода 1444 круне, за ту ће се своту купити обућа лочкој сиротој деци. Ово дело лочке омладине похвале је достојно.

Изјава.

Ради истине изјављујем, да чланак у „Застави“ бр. 183. под насловом „Нове пештанске дипломе“ нисам ја писао.

Велимир Стефановић.

Опаска уредништва: Потврђујемо, да г. Стефановић није писац оног чланка. Чудимо се, да се толико истражује *писац*, а необраћа се пажња на оне *непобитне разлоге, што* су наведени у „Заставину“ чланку, који је јако и *с одобравањем* запажен и код нерадикала.

Због празника Преображења „Застава“ сутра неће изћи.

Телеграми.

(Агенција „Војводина“, Нови Сад.)

Мир између наше државе и Бугарске.

Београд, 18. августа. Г. Никола *Пашић*, наш мировни делегат у Паризу, *потписао је ратификацију уговора о миру* између наше Краљевине и Бугарске. Наша влада је послала данас курира из Београда у Софију отправнику послова Тадићу са потребним инструкцијама и наређењима, да преда акредитивна писма бугарском краљу. Тако *између нас и Бугарске данашњим даном престају непријатељства и успостављају се редовни дипломатски односи.*

Никакав версањски уговор.

Москва, 18. августа. (Радио-Авала). У преговорима између Русије и Литваније захтевали су литвански делегати, да се у мировни уговор унесе став о накнади штете од стране Немачке Литванији. То су они тражили на основу версањског мировног уговора. Совјетски делегати су изјавили, да они *не признају никакав версањски уговор.*

Бољшевици славе Белу Куна.

Москва, 18. августа. У Москву је приспео Бела *Кун*. Дочекали су га представници совјета и владе. Владини представници су изјавили, да је Русија (?!) захвална Бели Куну за његово држање за време октобарске револуције.

Руски бољшевици за мађарске народне комесаре.

Москва, 18. августа. Чичерин је путем радиограма известио мађарског министра спољних послова, да руска влада узима у заштиту оних 10 народних комесара, против којих је поведена истрага. Совјетска влада је у једном заробљеничком табору ставила у сигурност 1000 мађарских официра, који ће делити судбину народних комесара.

Чичеринов пад.

Будимпешта, 18. августа. Московски радиограм јавља, да је пад Чичерина свршен чин. Његов наследник биће Литвинов.

Учитељска школа у Суботици

започеће свој рад I. септембра. Уписивање ће се обавити од 29—31. августа. У први разред се могу уписати **ученице и ученици** који су свршили нижу гимназију (реалку) или грађанску (вишу девојачку) школу, а који су телесно здрави; треба дакле да понесу собом сведоџбу о свршеном школовању и о телесном здрављу. Ове шк. године радиће само први разред те се према томе нове ученице (ученици) могу уписати само у први разред. Ученице(-ци) који су прошле шк. године свршили прво полугодиште првог разреда, наставиће први разред и по свршетку тога разреда о св. Сави започеће други разред. Сиромашне ученице (ученици) моћи ће уживати државно благодејање; треба дакле да понесу собом сведоџбу о имовном стању родитеља. Уз школу ће бити **интернат**, у првом реду за ученице које уживају државно благодејање, а по могућству и за остале; ученице из Војводине, које ће становати у интернату, треба да донесу собом постељске ствари. Постојаће и **ђачка трпеза** за све ученице и ученике.

1023 1—1 **Управа.**

Оглас дражбе.

Вјересијска Задруга у **Черевићу**, због разврнућа, продаваће на јавној дражби **31. августа** о. г. у 9 сати до подне Вертхајм-касу са тресором и 3 дупла спољна кључа и цели канцеларијски намештај. 1014 1—2

ПРОДАЈЕ СЕ ЈЕДНА

спаваћа соба

1011 Петефијева ул. бр. 47. 1—3

„ДАНИЦА“

АКЦИОНАРСКО ДРУШТВО ЗА ХЕМИСКЕ ПРОИЗВОДЕ

прима порудбине и препоручује непосредно **одмах без икаквих нарочитих формалности** у цистернама или у бурадима:

Бензин 725|30 по цени од дин. 6·25
Моторин (плинско уље) „ „ 3·75
1. Машинско уље, вискозитета на 50° 1 „ „ 5·—
2. Машинско уље, вискозитета на 50° 4—5 „ „ 6·25
3. Машинско уље, вискозитета на 50° 5—6 „ „ 6·75
4. Машинско уље, вискозитета на 50° 8 за аутомобиле и цилиндере на бензинмоторима „ „ 8·—
6. Цилиндер уље за засићену пару . . „ „ 9·—

Цене се разуму **за један килограм нето** франко вагон Босански Брод а за уља под 1, 3 и 4 франко вагон Београд.

Бурад даје на послугу: **гвоздену** (за бензин) уз кауцију од 380·— динара, **дрвену** уз кауцију од 190·— динара.

Наруџбине прима: ДАНИЦА Акционарско Друштво за Хемиске Производе
Централа у Загребу, Петрињска бр. 17.
Филијала у Београду, Балканска бр. 18.
Рафинерија, Босански Брод. 1018 1—5

ИМАМ НА ПРОДАЈУ

200 хекти **вински буради** потпуно нови.

Величина од од 300 л. до 900 л. Обратити се ваља на

Чедомира Дорословачког
Винарског трговца — — Ст. Бечеј.

1018 **Телефон број 53.** 1—3

ПАПИРА СВИХ ВРСТА
ШКОЛСКОГ ПРИБОРА
КАНЦЕЛАРИЈСКОГ ПРИБОРА

нуди уз умерене цене на велико. Писмене наруџбе обавља одмах и шаље сваку количину поштом и железницом уз поузеће

„Јавор“ стовариште папира В. Д. Опсеница.
Нови Сад, Ћурчијска улица бр. 17.

1015 1—10

ПО НАЈНИЖОЈ ЦЕНИ
може се добити
бензин, петролеум
и цилиндер-зејтин

992 **код** 2—3

НОВЕ БАНКЕ
у Н. Саду, Регент-Александрова 35.

Више буради

од 500 литара до 10.000 литара храстових нових

:-: **има на продају** :-:

Pavel Kovič, sodar, Tacen 68, pošta St. Vid nad Ljubljano.

1012 1—1

Радионица јоргана **Мише и Зорке Милићев, Нови Сад,** Милетићева улица бр. 17. Препоручује своје сваковрсне јоргане уз знатно снижене цене. 839 9—20

На продају велика цигљана

саграђена од 300—350.000 цигаља прве врсте цигље, са 5 и по ланаца земље, на згодном месту у **Ђурђеву**, где нема конкуренције. Рефлектанти нека се обрате на канцеларију

ЂОРЂА БИРДИЋА, НОВИ САД
Футошка ул. 2. — Телефон 189.

1017 1—3

Најфинији француски

крем за ципеле.

Главно стовариште само на велико код агентурне комисије

Адолфа Шосбертера, — Нови Сад

675 **Футошка улица 50.** 15—16

Гвожђе за шине на точкове

28, 30, 32, 33, 36, 28 црни лим (плех), ексери за потковице, рернови за пециво, ексери од жице (дрота), гвожђе за обручеве и округло гвожђе **на стовариштy.**

Микша Фишер, — Н. Сад, Дукавска ул. бр. 6.

958 4—10

БЕОЧИНСКОГ ЦЕМЕНТА
НУДИ НА ВАГОНЕ
Српска Трговачка Банка Д. Д.

976 **Нови Сад.** 2—10

Џакова сваке врсте, поњава, кудељна канапа сваке дебљине, канапе за везивање винограда и снопова, прође, све рибарске артиклове, покровце, штофова за паковање, папирна канапа, канапа за везивање џакова, набављају се најјефтиније код

Аврама Шифа — Нови Сад
позајмљивач џакова и поњава.

Футошка ул. 26. — — Телефон 403.

451 26—30

Српкиња удовица са петоро незбринуте деце молим грађанство Новога Сада, да ми **даде** посла у **шивењу белога веша,** да бих дошла до зараде и извела на пут своју децу. **Тина** удова **Латинчић**, Нови Сад, Доњоалмашка ул. бр. 10.

1016 1—2

Имам један добар апарат за растакање пива у боце

са сандуцима и флашама заједно, продаје се одмах. Упитати код **Паје Розарца**, гостионичара, **Ст. Футог.** 1007 1—3

По најнижој дневној цени дрвени угаљ на велико и на мало продајем.

Г. Шашић, Нови Сад, Телечкова ул. број 26.

974 3—10

КУПУЈЕМ свакојаке збирке марака до највећих, плаћам најбоље цене. Исто тако купујем садашње поништене југословенске марке на 100 и хиљаду — али не подеране. Изволите донети да видим. **Ђорђе Рогуља, Нови Сад,** Трифковићев (бив. Деаков) трг 2. 874 8—10

Продаје се посед у Сибињу, Славонија, састојећи се од 40 рали оранице, 30 рали ливада, 1 рал шуме, 3 рала шљивика, са кућом у средини села, са пузградама, са два велика штагља за спремање сена, те са свом марвом и господарским стројевима. **Упитати: Пајман, Сибињ** (Славонија), крај Бреда. 882 3—8

Управник: Јаша Томић. Штампарија Натошевић, Нови Сад, Богданска улица број 3. Одговорни уредник: Јанко Перић.

Француска прети новим ратом?

— Скупљање француске војске на десној обали Рајне. — Опомена германским шовинистама. —

Париз, 16. авг.

Сви овдашњи листови доносе сензационалне вести, да се у немачким градовима на десној обали Рајне, које Французи држе окупиране, врше велика окупљања војске. Немачки делегат у Паризу упитао је Милрана, да ли Француска намерава кроз Немачку упутити транспорте трупа, одређене за Пољску. Не зна се, шта је Милран одговорио. Скупљање војске тече и даље.

У добро обавештеним круговима одржава се вест, да ће помоћна акција Савезника Пољској изненадити сву Европу, али да ће још сензационалније деловати догађаји, што се спремају у Берлину.

Орган француске владе, „Тан“, пише овим поводом:

„Ако Немачка мрдне, *Савезници ће одговорити силном војничком акцијом*. Ми ћемо Пољску бранити не на Висли, него на десној обали Рајне“. (То значи, да ће Француска окупирати сву западну Немачку. — Ур.)

Та изјава главног француског листа изазвала је у Паризу велику узрујаност. Шиљање француске војске у Немачку непрестано се наставља.

Све ово показује чврсту решеност Француске, да Немачку држи у шкрипцу, како не би пружила руку руским бољшевицима.

Излет Новосадске Трг. Омладине у Ср. Карловце.

На дан 8. августа о. г. прославило је Карловачко Занат. Удружење двадесетпетогодишњицу свога опстанка.

О прослави, програму и будућем савезу свих занатлија наше домовине, писаће главни орган Занатлијског Удружења у Београду „Покрет“; ми ћемо овде да опишемо само оне моменте, који су у непосредној вези са излетом Омладине. Но, свакако морамо истаћи, да је прослава испала врло добро и да су била заступљена готова сва занатлијска удружења из целе Војводине. Нарочито истичемо изасланике из Београда. Било их је свега четворо. Сад, да ли су се они изабрали, или је то пуки случај, не знамо, тек чињеница је то, да су они сви до једног говорници првог реда. Говор г. *Карарадовановића* био је врло интересантан, пун здравог хумора; а кратка реплика г. *Николајевића*, на поздрав месног председника, била би украс ма које конференције у отменом свету. У опште Србијанци су задивили својим говорима. При том су били стварни, држали се строго предмета, стручне садржине, дакле сухопарне теме, па су ипак извојевали силан ефекат.

Кад сравнимо њихове говоре са говорима овостраних занатлијских организација, добијамо тако недовољну слику, да морамо да подвучемо, да српијанско занатлијство високо надмашује наше зато, што *наш занатлијски подмладак не полаже много на свој лични интелектуални напредак и на стручну спрему*, већ се бори и дангуби у синдикатима око побољшавања радничке плате, као да ће вечито остати радник. Он мора да гледа, да што пре постане самосталан мајстор, а то привремено радничко доба да употреби на своју стручну предспрему и да читањем подигне свој интелектуалан ниво. Наше занатлијске организације су све без разлике на нездравој основи. Ни једно занатлијско удружење нема своју вечерњу стручну школу. И према томе нема одакле да се регрутују јаки и интелигентни мајстори. С тога је неоправдана повика на индустријска подузећа, да тобоже ова косе ситно занатлијство. Када би они имали јачу стручну спрему и шири видик, разуме се, да би се из њиховог сталежа регрутовали индустријалци, и онда би отпала бојазан од индустријске конкуренције. *Ко са временом не уме да држи корак, мора да буде прегажен.*

Омладина је поред свечане седнице и банкета стигла да посети и Бранков гроб на Стражилову, где се развило врло пријатно веселье. Случај је тако хтео. да је баш том приликом посетила Бранков споменик и знаменита Енглескиња госпођица Rankin. Она је заједно са српском војском издржала све ратне штрапаце и од Солуна преко Кајмакчалана дошла у наше крајеве и стигла да посети и нашега Бранка. Председник Омладине, упозорен, да је присутна ова знаменита Енглескиња, држао је кратко предавање о Бранку и трудио се да је увери, да је српски народ исто тако благодаран својим страним добротворима, као што је благодаран великанима својим.

Госпођица Rankin говори врло добро српски и како чујемо, верила се са једним Србином, те ће према томе остати вечито међу нама. Ми јој искрено честитамо и желимо јој од срца свако добро.

А нашој браћи занатлијским удружењима препоручујемо, да оснују *вечерње стручне школе*, да прошире видокруг своме подмлатку, па неће имати разлога да се боје индустријске конкуренције. У осталом кад Београђани узму вођство у своје руке, уверени смо да ће убрзо прорадити вечерње стручне школе.

Соколство.

— **Соколско Друштво** у Новом Саду, уз суделовање Соколског Друштва из Петроварадина, приређује у четвртак на Преображење 19. о. м. *Соколску јавну вежбу*, на фотбалском игралишту крај артеског купатила. Распоред: Мушка деца: Дечије игре. Чланице: Просте вежбе палицама. Чланови: Оделења на справама (Нови Сад и Петроварадин). Чланице: Ритмичке просте вежбе. Чланови: Просте вежбе Ослобођења и Уједињења. Чланице: Просте вежбе са луковима. Чланови: Узорно оделење на високом разбоју. Чланови: Просте вежбе са копљима. Пирамида. Почетак у 5 сати по подне. Увече у 9 сати забава са игранком у градском стрелишту крај артеског купатила. Цене места: Седишта у ложи К 40·— I. К 30·— II. К 20·— Стајање К 10·— Улаз на забаву К 12·— Улазнице се могу добити у књижари Светозара Ф. Огњановића и на дан јавне вежбе на слетишту. Старешинство соколског друштва.

Са социјалистичких и комунистичких зборова.

Социјалски збор у Турији.

Турија, 12. августа.

На св. Илију је овде одржан социјалистички збор, на који одох и ја, иако нисам био заинтересован, знајући да код *правих* социјалиста свако има места. Поздравих се са својим пријатељима, кад наједанпут чујем неко гунђање и мрмљање: *Матер* радикалима и „газдама“! Нашао сам се у чуду. Погледам око себе и видим, да се месни социјалистички одбор на то одсмејао. Лепо друштво! Овакав збор нисам видео ни у Албанији.

На самом збору је наш млади студент медицине г. Владимир *Николић* ставио г. Павлу Татићу два питања, на која овај није умео тачно да одговори. А шта на то месна организација социјалска? Дерњавом и сокачким грдњама се оборише на младог Николића, који је по својој српској души говорио. Је ли то социјалистички? Не, сасвим је обратно код вас.

Питам ја овдашњу социјалску организацију: На кога треба да вичете? *На себе саме!* Јер из **ваше** *средине су људи били у аграрном одбору* за прошлу годину и ту сте се показали као лажне социјалисте: махом *ваши* људи су *гласали за то, да се земља даде онима, којима не припада*! Некоји, који је требао добити земље, није добио. Исто тако, кад је општина давала плацеве, *председник месне социјалске организације добио је плац, а многи потребни људи нису добили*. Је ли то социјалистички? Не, то је себичњачки. Такови су социјалистички лармације — на делу. Зашто при деленју социјалски председник није казао: Или сви, или ниједан, него се лепо смешкао, као вели: „Ја сам себе намирио, а теби, сиротињо, како било“. Зар је то: један за све, а сви за једног? Је ли то социјалистички? Поштен свет вели: То је опсенарски.

Сви ми овде у нашем месту живимо, ако хоћете, социјалистички. Онај ратар, који има 50 јутара, више ради него ма који други: он је роб свога малога капитала. Зато, господо социјалисте, немојте галамити, јер су наши грађани све вредни радници од најмањег па све до највећег: сваки живи од свог зноја. Зато оставите наше радништво на миру. За време рата реквирирано је код свих без разлике па опет није било људи без хлеба и без огрева. Оставите ви, социјалски, спасиоци. нас па ћемо ми радити као и до сада. А ми вас добро знамо: Оставићете нас сиротињу на цедилу као и са плацевима. Све што радите, радите за своје благоутробије. Познајемо ми вас.

Србин Туринац.

Мађарски комунистички збор у Ст. Бечеју.

Ст. Бечеј, 13. авг.

Ових дана је овде одржан комунистички збор. На њему је одржана права *противдржавна и противсрпска оргија*, а то је сасвим разумљиво, јер осим српског одрода Владе *Марковића* сви остали на збору беху *овејани Мађари*, који су отишли у комунистички табор само зато, што овај отворено иде за уништењем оних тековина, које је постигао српски народ и његова јуначка војска. Данас је сваки мађарски дрипац комуниста, а под Фрањом и Карлом ти исти данашњи комунисти дерали су се из гласа: Живио Ференц Јошка и Кароль! **Megálj, megálj, kutya Szerbia!**“ Беху то, а и данас су у души *највеће мађарске шовинисте*, који су ишли и иду за *уништењем целог српског народа*. Таква банда чини војску два-три жалосна Србина, две-три пропалице, који путем комунистичких лажи хоће да испливају на површину, кад иначе не могу.

Врхунац невољалства беше на овом збору, кад су неки „говорници“, грдећи наравно радикале, безобразно лагали, да је светски рат изазвала — *Србија!!* Она мученичка, јуначка Србија, заточница слободе и економског изједначења својих држављана, она је по зликовачком тврђењу комуниста Срба одрода и њихове мађарске тевабије изазвала светски рат!! Ово је страшна комунистичка свињарија, кад се зна, да је рат изазвало зликовачко тројство: Берлин, Беч и Будапешта, за којима у себи уздише сва иноверна војска жалосних „Срба“ комуниста. За чудо је, да се нико овде у Српском Бечеју није нашао, да оном лажову не зачепи уста. Стари народњак и радикал Стеван *Грчић* је кратким говором побио све комунистичке лажи против Србије и радикала, али онакови испади заслужују онакове противдоказе, какве су комунистички опсенари и изазивачи недавно добили у Загребу.

Комунистички збор у Стапару.

Стапар, августа.

25. јула 1920. год. одржан је у Стапару комунистички збор, који је посећен од око 50 људи. „Комбунисте“, како их овде зову, мисле да ће им упалити њихове обмане против наше сјајне и много чекане миле отаџбине, ал' им никако не иде за руком, да оснују од свесних Срба у Стапару комбунистичку организацију. Нашем сваком свесном Србину једини је те циљ, да се што боље удружује са народном *радикалном* странком, која жели народу и новооослобођеној држави срећу и напредак.

На збору казао је изасланик „комбунистичке“ странке *Марковић*, да ће у будуће да дође са више делегата. Ми их Стапарци не требамо и против њихова доласка у Стапар протестоваћемо.

Сваки Србин треба да је опрезан, да најури којекакве лажове, што вичу против ове наше драге државе. За ову нашу неисказано милу државу многа је српска крв потекла, многа српска мајка и сестра закукала и у срце себе завила. Сетимо се, како су се Срби Ђорђе и остале војводе српске за Србију борили. Хвала Богу, дочекасмо да се и ми Бачвани, Сремци, Банаћани и остала српска браћа боримо против српског душманина и остваримо наше жеље, а сад да нам неко дође да руши ред и мир у држави! Не дајмо је до капи крви! Доле са сваким оним, који је против српске државе и династије! **Млади радикал.**

Књижевност.

— **„Југословенска Обнова-Њива“**. Управо је изашао 25. број „Обнове-Њиве“ са следећим садржајем: Озрен: Јарам културе. Д. Новак: Организација заштите деце и младежи. Б. Трухелка: Задужбина Руђа Бошковића. Далматикус: Једна дужност Владе и Парламента у питању брака. — *Смотра*:

— **Владислав Тмуша**: Шефка Хасанова. Драма у 4 чина. Сарајево. Цена 5 динара.

Уметност.

Боцарићев „Краљевић Марко на стражи“ или: **„Дош'о Марко да преброји Србе!“**... Краљевић Марко нас је чувао и храбрио пет стотина година, он ће потиштене и од сад снажити и штити да не пропадну...

А како неће пропасти?.....

Поносимо ли се ми, збиља, Краљевићем Марком и другима јуницима и чиме им одајемо пошту?

Јесмо ли ми тако слабо свесни и захвални?..

Наше су куће без њихових слика хладне и одвратне, као медвеђе пећине и циганске черге.

Украсимо наше домове једино српским сликама, оне су књига, која се никад не затвара и коју чита сваки — учени и неуки!...

Може ли ко поштовати једну кућу без таквих слика?...

Издана је у боји нова Боцарићева слика „Краљевић Марко на стражи“. Дивна слика! Свака наша кућа треба да је набави. Величина је 87×62 см. и стаје само 10 Дин. ком. У Прагу се израђују још три Боцарићеве слике: „Пропаст на Косову“; „Освета Косова“ и „Васкрс српског царства“ (Ослобођење и уједињење) само у толиком броју колико се родољубивих муштерија јави за Краљевића Марка, који је издат у малом броју примерака — за пробу!

Поручује се од Српске Задружне Банке у Н. Саду и од г. А. Боцарића — Вуковићева бр. 10 (Н. Сад).

Претплаћујте се на „Заставу“. Она је најраспрострањенији лист у Војводини.

Изјава.

Господине уредниче!

У Вашем цењеном листу бр. 163. од 23. јула 1920. год. одштампан је допис једног Вашег пријатеља из Земуна под насловом „Куда ово води?“ у којем незнани писац напада овд. хотелијере и гостионичаре ради високих цена јела, пића и путничких соба напрама другим местима наше државе као: Загребу, Љубљани, Осеку и другим већим местима.

Молимо Вас, госп. уредниче, да изволите овај наш одговор у Ваш цењени лист уврстити.

Није истина, како писац навађа, да гостионичарима диктира ценовнике савез и да чланови савеза не знају чега ради су се организовали. Чл. 2. наших правила говори о циљу нашег Удружења, а он гласи овако: да се организују сви гостионичари, хотелијери и кафеџије у Војводини у заједницу ради одбране интереса својих чланова. Осим тога Удружењу је циљ, да ради на усавршавању подмлатка своје струке и да по својој могућности помаже своје осироте или оболеле чланове и њихове породице. Правила нашег Удружења давно су већ послата надлежном Министарству на потврду, а што их до данас још не потврдише, томе тек нисмо ми криви.

Даље није истина, да се у Н. Саду плаћа за вариво с месом 18—24 К, већ само 10—16 К. Кад се узме у обзир, да један кг. меса стаје 34 К, од ког одбив 30% на кости и одпатке остане само 70%, одбив даље 20% што се упече, добија се дакле од 1 кг. сировог само ½ кг. печеног меса. Од тога ½ кг. печена меса може се изрезати за 5 порција варива. Рачунајући као горе, да 1 кг. меса стаје 34 К, 1 кг. варива 3 К, к' томе додајте још и масти за 6—7 К то гостионичаре стаје 5 порција варива са месом К 34+3+7=44 К или 1 порција варива са месом око 9 К. Додајте томе још 40% режије 3·60 К, онда 1 такова порција стаје гостионичара 12·60 К. Ако се продаје по 16 К зарађује гостионичар 3·40 К на једној порцији, што према данашњој скупоћи није претерано.

Даље није истина, да у Н. Саду стаје вино 30 К. Цене вину су 12, 15, 20, 24 и 28 К и то према квалитету. Да се путник-дописник мало потрудио и обишао неколицину овд. гостионичара, он би се уверио, да су исти куповали вино литру по 24 К, а дају га по 20, 15, 12 а у најновије доба и по 10 (Где? — Пр. сл.) К по литри. Да се ради по команди из Удружења, не би могле бити оваке разнолике цене вину. Цене ноћним собама такођер нису претеране. Узев у обзир, да је у Н. Саду у сваком хотелу бар ⅓ пасажерских соба од стране полиције реквирирана, које се наплаћују од путника по особи 7·40 К. цене нереквирираним собама су 25—30 а највише 50 К. Разуме се, ако путник у собама са 2 кревета и 1 диваном неће да прими још 2 госта, онда мора сам да плати за собу потпуну цену.

Није истина, да персонал није добро плаћен. Келнери имају 700 К месечно и храну. Женски персонал има осим стана и хране још, према способностима, 400—1300 К месечно. Собарице имају осим стана и хране још по 1 К од особе т. з. сервис.

Путнику-дописнику, како нам изгледа, нису познати узроци диференцији цена између Н. Сада, Загреба, Љубљане и Осека. Загреб и остали горе наведени градови имају градску апровизацију, од које и гостионичари имају користи, максимиране цене за продају животних намирница и пијачне инспекторе, који пазе, да се пијачне максимиране цене одрже. Свега тога Н. Сад нема, а кад га буде имао, нестаће и тих диференција. Наслетку још и ово: путник-дописник у своме допису позива Финансијску Дирекцију, да при одмеравању порезе завири у наше оригиналне књиге са дневним пазарима, а не да се верује нашим исказима. Ради умирења поручујемо Вам, да је то Финансијска Дирекција учинила пре ваше опомене. Ми смо опорезани и то, на жалост, много више, него колико је била Ваша жеља. Ако не верујете, дођите, па ћете се уверити.

Захваљујемо Вам, госп. уредниче, на уврштењу овог одговора.

С поштовањем:

Удружење Гостионичара, Хотелијера и Кафеџија у Војводини.

†

Јављамо нашим сродницима, пријатељима и познаницима да ћемо давати

једногодишњи парастос

нашем никад непрежаљеном мужу, оцу и деди

Сими Монашевићу

умир. срп. нар. учитељу

у суботу после Преображења 21. о. м. у овдашњој саборној цркви у 11 часова пре подне.

998 2—2 **Ожалошћена породица.**

НАЈБОЉИ СУ

ПЛУГОВИ

и ПЛУГОВНЕ ГЛАВЕ

под марком: дивљи вепар из Улма.

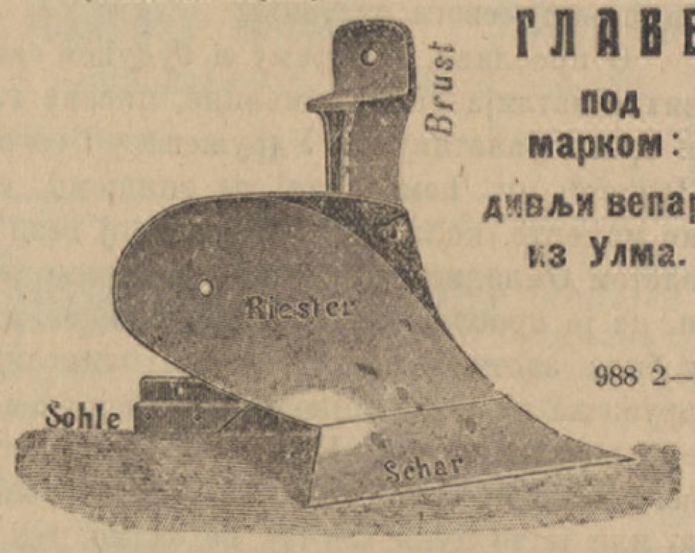

988 2—2

Тражите само ове плугове и добићете их код генералног заступника:

Кузмана С. Николића и комп.

У БЕОГРАДУ. — — Телефон 758.

Дрва за Гориво за потребу идуће зиме оферирамо и то први сремски квалитет по дневној цени. На жељу преузимамо уз најнижу цену тестерење, цепање, довоз и одношење дрвета. Имамо стално на стоваришту исцепаног дрвета и можемо га доносити и на тежину. **Браћа Шварц**, дрвари, Нови Сад, Рибња пијаца 12. Телефон бр. 9.

915 6—12

У трафици Романовића поврај „Коларца“ у Београду добија се дневно новосадска

„ЗАСТАВА“